

KVALITETSDEKLARATION

Statistik om familjerätt 2022

Ämnesområde

Socialtjänst

Statistikområde

Familjerätt

Produktkod

SO0201

Referenstid

Referenstiden är år 2022

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	3
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	4
2.1 Tillförlitlighet totalt	4
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	7
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	7
3 Aktualitet och punktlighet	7
3.1 Framställningstid	7
3.2 Frekvens	7
3.3 Punktlighet	7
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	8
5.1 Jämförbarhet över tid	8
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	10
5.3 Sam användbarhet i övrigt	10
5.4 Numerisk överensstämmelse	10
Allmänna uppgifter	10
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	10
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	10
C Bevarande och gallring	10
D Uppgiftsskyldighet	10
E EU-reglering och internationell rapportering	11
F Historik	11
G Kontaktuppgifter	11

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Det huvudsakliga syftet med statistiken är att kunna följa hur det familjerättsliga området utvecklas över tid. Statistiken utgör också underlag för planering, uppföljning och utredning på både nationell, regional och kommunal nivå.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Huvudsakliga användare av statistiken inom familjerätt är kommuner. Statistiken används för att utvärdera, följa upp och planera verksamheten. Även för att göra jämförelser och beräkna kostnader inom familjerättsverksamheten. På nationell nivå kan statistiken användas för utredningsverksamhet för att exempelvis studera utvecklingen av familjerättsliga åtgärder.

Vidare används statistiken av massmedia, forskare, studenter, allmänheten etc. Informationsbehoven kan variera mellan dessa användare. Statistiken kan bland annat användas för att följa effekter av insatser och lagändringar.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken avser mängduppgifter om ärenden/insatser inom kommunernas familjerättsliga verksamhet. Statistiken samlas in från kommunerna och avser uppgifter för det föregående året.

1.2.1 Objekt och population

Målpopulationen utgörs av Sveriges 290 kommuner och är en totalundersökning. Målobjekten är insatser och utredningar inom kommunernas familjerättsliga verksamhet. Observationsobjekten är densamma som målobjekten. Målobjekten mäts antingen genom antalet berörda barn av en viss insats/utredning under referensåret, eller genom antalet utredningar/insatser under referensåret.

1.2.2 Variabler

Nedan anges undersökningens huvudsakliga målvariabler:

Samarbetssamtal: Antal barn vars föräldrar deltagit i samarbetssamtal, totalt och initierade genom domstol, samt antal barn som berörts av samarbetssamtal som avslutats under året

Upplysningar: Antal barn aktuella i upplysningar under året.

Medgivandeutredningar: Antal medgivandeutredningar under året.

Utredningar om vårdnad, boende och umgänge: Antal barn aktuella i utredningar om vårdnad, boende och/eller umgänge under året.

Avtal: Antal avtal om vårdnad, boende och umgänge under året.

Umgängesstöd: Antal barn i beslut om umgängesstöd under året.

Yttranden över nationella adoptioner: Antal barn som förekommit i yttranden över nationella adoptioner under året, fördelat efter typ av adoption.

Faderskap, föräldraskap och moderskap: Antalet bekräftelser under året, varav antal anmälan om gemensam vårdnad. Antal pågående samt antal nedlagda utredningar.

Faderskap: Antal bekräftelser av faderskap under året, varav antal anmälan om gemensam vårdnad. Antal barn för vilka faderskap fastställts via dom under året, samt antal utredningar som var överlämnade till domstol under året för rättslig prövning.

Föräldraskap: Antal bekräftelser av föräldraskap under året, varav antal anmälan om gemensam vårdnad. Antal barn för vilka föräldraskap fastställts via dom under året, samt antal utredningar som var överlämnade till domstol under året för rättslig prövning.

Målvariablerna stämmer överens med observations- och intressevariablerna.

1.2.3 Statistiska mått

Samtliga uppgifter redovisas i antal (antal barn eller antal utredningar). Några uppgifter avseende antal barn redovisas även i relation till antal barn per 10 000 barn i åldern 0–17 år.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Samtliga uppgifter redovisas per riket, varav merparten även redovisas per län och per kommun.

1.2.5 Referenstider

Referenstiden för statistiken är år 2022.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken baseras på uppgifter från kommunerna och bedöms överlag vara pålitliga. En viss osäkerhet om kvaliteten i de insamlade uppgifterna finns, bland annat beroende på skillnader i organisation och rutiner hos kommunerna. Det kan exempelvis finnas en variation i vilken

utsträckning som kommunen hämtar uppgifterna direkt från kommunens verksamhetssystem och i vilken utsträckning som den sammanställs manuellt. I vissa fall kan det även vara sammanställning av uppgifter från flera uppgiftslämnare, vilket kan medföra olika tolkningar av de definitioner som används. Det kan också finnas variationer mellan kommunerna vad gäller rutiner för hur ärenden handläggs, vilket kan medföra skillnader i registrering. Trots detta och de osäkerhetsmoment som redovisas nedan bedöms tillförlitligheten vara god för den statistik som redovisas.

2.2 Osäkerhetskällor

Ingen av osäkerhetskällorna bedöms ha en större påverkan på statistiken.

2.2.1 Urval

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken. Undersökningen är en totalundersökning bland landets kommuner och inget urval förekommer således.

2.2.2 Ramtäckning

Rampopulationen utgörs av Sveriges kommuner. Målpopulationen är densamma som rampopulationen vilket innebär liten risk för över- eller undertäckning.

2.2.3 Mätning

Insamling av uppgifter sker via ett frågeformulär (webbenkät) som finns tillgängligt via Statistikmyndigheten (SCB). Ett missiv med information om insamlingen, och länk till uppgiftslämnarsidan, skickas via e-post till respektive kommuns kontaktperson. Webbenkäten innefattar instruktioner till uppgiftslämnaren avseende de uppgifter som efterfrågas.

De flesta eller samtliga uppgifter som ingår i enkäten är sådana uppgifter som kommunerna registrerar i deras verksamhetssystem. Vilket system som kommunerna använder varierar och systemet kan vara egenutvecklat eller tillhandahållas via en systemleverantör. En viss osäkerhet om kvaliteten i de insamlade uppgifterna finns, bland annat beroende på skillnader i organisation och rutiner hos kommunerna. Det kan exempelvis finnas en variation i vilken utsträckning som kommunen registrerar och hämtar uppgifterna direkt från verksamhetssystemet och i vilken utsträckning som uppgifter sammanställs manuellt. För mer information, se "2.1 Tillförlitlighet totalt".

Mätfel kan också uppstå om uppgifter har registrerats fel i systemet eller om uttaget av statistik från kommunen inte sker korrekt. Risken för detta bedöms vara liten eftersom statistiken i stort sett varit densamma under

lång tid, och att kommunerna har utarbetade rutiner för sådant som exempelvis handläggning och dokumentation.

En annan form av mätfel som kan uppkomma är om uppgiftslämnaren exempelvis anger felaktiga siffror eller inte förstår frågan. För att minska den typen av mätfel finns en hel del instruktioner och förklaringar i enkäten. Frågorna har också testats av Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) och SCB innan datainsamlingen startade. Därtill innefattar enkäten även förbestämda granskningskontroller till respektive fråga, som innebär att uppgiftslämnaren behöver ange en förklaring om det inmatade värdet skiljer sig märkbart mot föregående års värde.

2.2.4 Bortfall

Bortfallet består dels av objektsbortfall, som innebär att frågeblanketten inte är besvarad alls, och dels av partiellt bortfall som innebär att vissa frågor eller delar av en fråga i blanketten inte är besvarade.

Objektsbortfallet uppgår till 10,7 procent, vilket innebär att 31 kommuner inte besvarat enkäten alls. Det partiella bortfallet varierar mellan 0 till 2 procent för de flesta av frågorna. Kommuner med bortfall är nämnda i de tabeller som berörs.

En uppgift som saknar värde (bortfall) bortfallskompletteras, det vill säga uppgiften ersätts med ett skattat variabelvärde. De bortfallskompletterade värdena redovisas inte för respektive kommun, däremot ingår de i beräkningen av variabelvärdena för redovisningsgrupperna riket och län.

Variabelvärde för redovisningsgrupp redovisas inte om befolkningen i kommuner med bortfall överstiger 10 procent av den totala befolkningen i redovisningsgruppen.

Bortfallskorrigeringen utförs av SCB och beskrivs mer detaljerat i den tekniska rapporten som finns tillgänglig på www.mfof.se/statistik_familjeratt

2.2.5 Bearbetning

Data bearbetas enligt en sekventiell arbetsprocess där data sparas ned stegvis för att få en total spårbarhet och för att kunna reproducera resultat. Logiska kontroller och nivåjämförelser med föregående år har gjorts på de inlämnade uppgifterna och vid avvikelser har den berörda uppgiftslämnaren kontaktats för en kontroll och eventuell rättning av uppgiften. Utöver det har även okulära besiktningar gjorts av aggregerade värden. Trots de åtgärder som vidtagits är det dock möjligt att vissa typer av fel inte upptäckts och omfattningen av dessa är därför inte känd. Förekomsten av felaktigheter på grund av bearbetningsprocessen bedöms dock vara små.

2.2.6 Modellantaganden

Denna källa bidrar inte till osäkerhet i statistiken

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Statistiken publicerades 6 månader efter mätperioden.

3.2 Frekvens

Statistiken publiceras vid ett tillfälle under år 2023 och avser statistik för det föregående året. Insamlingen av uppgifter avseende år 2022 har skett under 2023.

3.3 Punktlighet

Statistiken publiceras enligt publiceringsplanen.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken publiceras på MFoF:s webbplats,
www.mfof.se/statistik_familjeratt.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjligheterna att få fram ytterligare statistik ur den aggregerade insamlingen, än det som redan publicerats, är små.

4.3 Presentation

De insamlade uppgifterna sammanställs i Excel. Utöver resultat ingår även definitioner, metodbeskrivning och diagram. Tillsammans med Excelfilen tillgängliggörs enkäten som använts vid insamlingen, kvalitetsdeklarationen samt ett faktablad som beskriver några resultat i jämförelse till de fyra föregående åren. Faktabladet redovisas i en svensk och en engelsk version.

4.4 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör del av dokumentationen av statistiken. För ytterligare information eller frågor om statistiken kan kontaktperson på MFoF kontaktas.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Statistik inom familjerätt har ingått i Sveriges officiella statistik sedan 1998. Statistiken har till stor del varit oförändrad innehållsmässigt.

Socialstyrelsen

Av Socialstyrelsens kvalitetsdeklarationer framgår att statistiken i stort sett varit oförändrad innehållsmässigt sedan 1998. Av kvalitetsdeklarationen för år 2008 framgår att den officiella statistiken inom familjerätt för första gången inkluderade uppgifter om föräldraskapsutredningar. Statistiken presenterades på länsnivå mellan åren 2008–2014. I kvalitetsdeklarationen för år 2015 anges att statistiken togs bort 2015 utifrån att kvalitén på de insamlade data bedömdes osäker.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Ändringar avseende statistik år 2022

Uppgift *Antal barn som var aktuella i utredningar om vårdnad, boende och/eller umgänge enligt 6 kap. 19 § FB som avslutades under år X fördelat på utredningstyp.*

Enkätfråga 2021: 4.2
Åtgärd: Frågan har tagits bort i enkäten som avser år 2022. MFoF har inte tidigare publicerat statistiken och kan inte heller utläsa att Socialstyrelsen gjort det. Vad gäller kvalitén är det osäkert i vilken utsträckning som kommunerna registrerar de olika utredningstyperna. MFoF bedömer att fråga 4.1 *Antal barn som var aktuella i utredningar om vårdnad, boende och/eller umgänge* är tillräcklig, och att kommunerna ska avlastas i deras uppgiftslämnarbörda.

Uppgift: *Antal barn i yttranden och förordnanden om umgängesstöd under år X.*

Enkätfråga 2021: 6.1
Åtgärd: Frågan har tagits bort i enkäten som avser år 2022 och ersätts av frågan som tidigare var 6.2 (*Antal barn i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställt under år X*). MFoF bedömer att statistiken är av bristande kvalitet utifrån att verksamheterna inte alltid registrerar yttranden som domstolen begär, exempelvis om de inhämtas muntligen. MFoF bedömer att frågan om *Antal barn i beslut om umgängesstöd som socialnämnden verkställt under*

år X är tillräcklig, och att kommunerna ska avlastas i deras uppgiftslämnarbörda.

Uppgift:	Flertal frågor avseende fastställande av faderskap och fastställande av föräldraskap.
Enkätfråga 2021:	8.1–9.5
Åtgärd:	Frågorna har korrigerats till följd av nya föreskrifter om fastställande av faderskap och föräldraskap, som trädde i kraft den 1 oktober 2021. Ändringarna innebär bland annat att endast en typ av protokoll, U-protokoll, används vid utredning från och med denna tidpunkt. För utredningar som påbörjades före den 1 okt 2021 användes S-protokoll, MF-protokoll, samt Å-protokoll. De nya frågorna, 8.1–10.3, ersätter tidigare frågor. Ändringarna medför att en del för vissa av de tidigare uppgifterna blir en brytpunkt avseende jämförbarhet över tid.

Uppgifter som ej publiceras

Uppgift:	Frågor om faderskap, föräldraskap och moderskap
Enkätfråga 2022	8.1–8.3 (Faderskap, föräldraskap och moderskap)
Åtgärd:	Information om enkätens ändringar inför insamling 2023 kommunicerades till kommuner och deras systemleverantörer under 2021, för att möjliggöra eventuell anpassning av system och statistikuttag för år 2022. MFoF uppmärksammade särskilt de frågor som rörde fastställande av faderskap respektive föräldraskap som hade uppdaterats till följd av nya föreskrifter. Efter insamlingen av 2022 års statistik beslutade MFoF att inte publicera uppgifter baserade på enkätfrågorna 8.1–8.3 (faderskap, föräldraskap och moderskap), på grund av bristande kvalitet. Vid granskning av de inrapporterade uppgifterna framgick att det totala antalet fastställande av faderskap, föräldraskap och moderskap var lägre än antalet som avsåg fastställande av faderskap och föräldraskap. Siffran för det totala antalet bör vara lika stor eller större än dessa. Kontroller på länsnivå visade att det totala antalet (faderskap, föräldraskap, moderskap) var lägre än summan av faderskap och föräldraskap för 14 av 21 län. Detta är sannolikt en följd av att alla kommuner inte hunnit anpassa registrering och statistikuttag för de nya frågorna, alternativt inte förstått vad som efterfrågats för frågorna 8.1–8.3. Inför nästa års publicering kommer MFoF att göra en

bedömning om uppgifterna avseende år 2023 är av tillräckligt god kvalitet för att publiceras.

De uppgifter som avser faderskap (enkätfråga 9.1–9.3) och föräldraskap (enkätfråga 10.1–10.3) bedöms inte påverkas av bristande kvalitet och publiceras av MFoF.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

I statistiken jämförs uppgifter från olika kommuner och län.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

Det kan ske en sammanvändning av statistiken vid kommunernas Räkenskapssammandrag (RS), för att beräkna kommunernas kostnader för familjerättsverksamheten.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Den numeriska överensstämmelsen inom statistiken är god.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter om kvalitet för den officiella statistiken (SCB-FS 2016:17).

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Värden mindre än 5 sekretessmarkeras i tabellerna.

C Bevarande och gallring

Gallringsföreskrifter finns i RA-MS 2018:11 (Riksarkivets myndighetsspecifika föreskrift). Det publicerade materialet gallras inte.

D Uppgiftsskyldighet

Det är frivilligt att lämna dessa uppgifter då ingen uppgiftsskyldighet föreligger.

E EU-reglering och internationell rapportering

Statistiken är inte EU-reglerad.

F Historik

Från och med 2017 publicerar Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd statistik om familjerätt. Från 1994 till och med 2016 publicerade Socialstyrelsen statistik om familjerätt. Före 1994 ansvarade SCB för motsvarande statistik.

G Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Kontaktinformation	Malin Lundgren
E-post	Malin.lundgren@mfof.se
Telefon	010-190 11 00